

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора, заслуженого працівника освіти України Лопушинського Івана Петровича на дисертацію Хмелюк Віти Степанівни «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Національного університету «Львівська політехніка» для присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації

та її зв'язок з науковими програмами, темами

Досліджуючи механізми державного управління розвитком освіти в Україні можна стверджувати, що відбувся старт нової реформи, у якій провідну роль на ринку освітніх послуг можуть відігравати заклади приватної освіти всіх освітніх рівнів. Концепція державної політики покликана і створює потенціал для сформування сучасного ринку освітніх послуг, проте, як нам видається, недоліком її є відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу. Поряд із наявними бізнес-ризиками керівництву закладів освіти доводиться мати справу з вимогами, специфічними для освітнього сектору, такими, як постійне вдосконалення фізичної та технологічної інфраструктури освітнього закладу, підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, створення безпечного освітнього середовища та дотримання інших освітніх норм, що потребує дорадчої та лояльної політики з боку держави.

Сприяння розвитку сектору ринку приватних освітніх послуг повинне базуватися на спрощенні умов ведення бізнесу освітніх послуг, раціональному оподаткуванню цього виду діяльності як пріоритетного для розвитку держави та нації, а також забезпеченні пільгового споживання послуг окремими категоріями громадян. Саме тому нагальною потребою сьогодення є формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні та створення національної стратегії з формування ринку приватних освітніх

послуг, основна мета якої, на думку здобувачки, полягатиме в поліпшенні якості освіти, забезпеченні доступності навчання для всіх громадян та підготовці конкурентоспроможної робочої сили, спроможної задовольняти вимоги сучасного ринку праці, подоланні диспропорції між регіонами тощо.

Водночас розвиток приватної освіти в Україні впродовж останніх років блокується через низку проблем, що значно загострилися в нашій державі під час запровадження правового режиму воєнного стану. Непередбачувані виклики й загрози, що виникли внаслідок повномасштабного воєнного вторгнення війська РФ на суверенну територію України, потребують пристосування державної освітньої політики до складних умов, гнучкості та адаптивності на шляху до забезпечення стабільності та збереження якості освіти. Для забезпечення нормального провадження освітнього процесу та безпечних умов навчання для всіх громадян держава має швидко та ефективно реагувати на прояви таких наслідків. Зважаючи на це, наявність чіткої та стабільної законодавчої бази, що враховує специфіку функціонування приватних закладів освіти, є важливим чинником для забезпечення розвитку цього сектору освіти. Важливу роль при цьому відіграє партнерська співпраця між приватними та державними закладами та взаємодія з державними структурами в площині обміну ресурсами та інформацією. При цьому приватний сектор у розрізі всіх освітніх рівнів має розглядатися як партнер держави, ефективна співпраця з яким сприятиме реалізації багатьох освітніх проєктів, розширенню мережі приватних закладів освіти та забезпеченню доступності і неперервності освіти.

Саме тому в дисертаційній роботі В. С. Хмелюк здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення актуального наукового завдання – обґрунтування комплексу наукових положень та розроблення рекомендацій щодо формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» на тему: «Розвиток інноваційних аспектів публічно-

приватного партнерства» (номер державної реєстрації 0118U000345). Зокрема, у межах названої науково-дослідної роботи авторкою було запропоновано концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні, що, серед іншого, пропонує напрямки вдосконалення управління впровадженням інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності.

У зв'язку із вищевикладеним дисертаційне дослідження Хмелюк Віти Степанівни є, безперечно, актуальним і практично значущим, оскільки отримані результати спрямовано на вирішення конкретних питань щодо формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні.

**Ступінь обґрунтованості наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації**

Визначена авторкою мета дослідження зумовила структуру дисертаційної роботи, вибір загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Об'єкт та предмет наукового дослідження сформульовано в цілому коректно та узгоджено з метою і завданнями дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, ступінь наукової розробленості теми, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів, визначено ступінь їх апробації та особистий внесок дисертантки.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України до такого виду досліджень. Обґрунтованість сформульованих авторкою наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується аналізом значного переліку нормативно-правових актів і літературних джерел з досліджуваної теми, а також не останньою чергою було забезпечено завдяки вдалому застосуванню комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження.

Слід позитивно відзначити і той факт, що зміст роботи характеризується

послідовною реалізацією поставлених завдань дослідження та в підсумку сприяє досягненню мети, що свідчить про її завершеність і цілісність.

Основні наукові положення, рекомендації дисертаційної роботи мають досить глибоке теоретичне, методичне та емпіричне обґрунтування. Вірогідність отриманих результатів дослідження ґрунтується на теоретичному аналізі, узагальненні наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених та спеціальної наукової літератури з проблем формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні.

У першому розділі дисертаційної роботи «Реалізація державної політики у сфері реформування освіти в Україні» авторкою вивчається стан формування та реалізації державної політики у сфері реформування освіти в Україні, зокрема проаналізовано актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні, досліджено проблеми, які заважають реалізації права на здобуття освіти в Україні повною мірою, та розроблено функціональну модель взаємодії складників системи освіти в процесі забезпечення права на здобуття освіти, що демонструє вплив окремих напрямків державної політики, спрямованих на діяльність закладів освіти державного та приватного сектору, на можливість забезпечення цього права із дотриманням відповідних принципів.

Хмелюк В. С. розглядає державну стратегію та нову концепцію реформування освіти, аналізує проблеми освіти в Україні та потребу її реформування, напрямки державної стратегії та нової концепції реформування освіти, що спрямовані на вирішення означених проблем, а також наявне нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти в розрізі освітніх рівнів. Здобувачкою виявлено, що концепція державної політики в галузі освіти створює потенціал для формування сучасного ринку освітніх послуг, утім недоліком цього документа, на її думку, є відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу.

Авторкою досліджено принципи та функції державних органів

управління в галузі освіти, сформовано ієрархічну модель забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління, що демонструє взаємозв'язок між напрямками державної політики та органами державного управління. Установлено, що на приватний сектор освіти відбувається опосередкований вплив реалізації стратегії реформування освіти в частині забезпечення можливості співпраці з органами державної влади та надання альтернативних освітніх послуг.

Здобувачкою досліджено вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах правового режиму воєнного стану. Авторкою виявлено, що реалізація державної політики в напрямку формування та реалізації приватної освіти в умовах воєнного стану в Україні реалізовується в межах загальних стратегій розвитку освіти, започаткованих українським урядом упродовж останніх років та конкретних рекомендації щодо провадження освітньої діяльності під час війни та в повоєнний період, проте, як стверджує здобувачка, багато питань розвитку приватної освіти, зокрема щодо реалізації освітньої діяльності приватних навчальних закладів у воєнний та післявоєнний період залишаються невирішеними.

У другому розділі «Приватна освіта та міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності» авторкою досліджено стан приватної освіти та міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності, зокрема проаналізовано проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні та розроблено структурну модель їх візуалізації. Виокремлено п'ять основних напрямів проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти та потребують розроблення дієвої державної політики в межах освітнього та підприємницького складника, зокрема це напрямки доступності, якості, інноваційності освітніх послуг, а також ліцензування та комерціалізації освітньої діяльності. Здобувачкою проаналізовано стан, структуру та тенденції розвитку приватної освіти в Україні. Виявлено, що динаміка розвитку приватної освіти в Україні впродовж останніх років має значні коливання як у розрізі кількості закладів освіти, так і за кількістю здобувачів, що свідчить про

неоднозначне відношення та нестабільність інтересу як держави, так і суб'єктів надання освітніх послуг до приватних навчальних закладів. Загалом темпи зростання кількості суб'єктів господарювання в галузі освіти, як засвідчує в своєму дослідженні здобувачка, є дещо сповільненими, починаючи з 2022 року, особливо це стосується сфери професійно-технічної, вищої та дошкільної освіти.

Основні проблеми, що призводять до такого результату, як вважає В.С. Хмелюк, може бути розв'язано за допомогою розроблення дієвої державної політики розвитку приватної освіти, оскільки діяльність закладів приватної освіти багато в чому залежить від рівня державної підтримки як освітнього, так і підприємницького складника їх функціонування, що потребувало проведення більш детального аналізу ступеня такого впливу на стан приватної освіти.

Авторкою досліджено рівень державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні, для реалізації якого було розроблено алгоритмічну модель програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, у межах якої здобувачкою висунуто гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти. У результаті проведеного дослідження здобувачкою підтверджено гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти в Україні значною мірою блокується саме низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти. При формування державної політики розвитку приватної освіти отримані авторкою результати дозволяють акцентувати увагу на основних моментах, що потребують першочергового вирішення.

У третьому розділі «Перспективи вдосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти» В. С. Хмелюк розроблено заходи щодо вдосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти, зокрема проаналізовано сучасні виклики, що зумовлюють потребу застосування інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності та проблеми, які заважають їх впровадженню. На основі проведеного дослідження розроблено координаційну модель управління процесом впровадження

інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, що демонструє п'ять основних аспектів координації: дослідження сучасних викликів освітньої діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямків розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності. Кожен із названих аспектів характеризується певними елементами, у напрямку яких слід зосередити процеси управління для забезпечення ефективності впровадження інноваційних підходів. У межах авторської моделі запропоновано застосування таких інноваційних підходів, як персоналізація, диджиталізація, індустріалізація, глобалізація, множинний інтелект та альтернативне оцінювання.

Здобувачкою запропоновано напрямки вдосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти в розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що з метою розвитку та вдосконалення системи освіти в Україні Міністерство освіти і науки України активно співпрацює з різними міжнародними організаціями та партнерами. Ці організації допомагають впроваджувати інноваційні підходи до навчання, надають фінансову та технічну підтримку, сприяють підвищенню кваліфікації вчителів і педагогічних працівників, упровадженню партнерства між державою та приватним сектором в галузі освіти, проте суттєвого вдосконалення потребують питання забезпечення рівних можливостей доступу до міжнародних програм усіх учасників освітнього процесу в приватному секторі.

Хмелюк В. С. запропоновано напрямки формування державної політики розвитку приватної дошкільної освіти із концентрацією уваги на проблемах, що пов'язані із легалізацією освітньої діяльності, зокрема важливим завданням на сьогодні є забезпечення простоти, чіткості та прозорості оформлення дозволів на провадження освітньої діяльності, упорядкування соціального захисту педагогічних працівників приватної дошкільної освіти, забезпечення зрозумілості та доступності вимог державних органів щодо ліцензування персоналу приватних закладів дошкільної освіти, а також розроблення

обґрунтованих нормативів утримання дитини у приватних дошкільних закладах.

Авторкою дослідження запропоновано напрямки формування державної політики розвитку приватної загальної середньої освіти із акцентом на проблемах, що пов'язані з комерціалізацією освітньої діяльності. У цьому зв'язку розглядаються такі заходи, як підтримка розвитку інфраструктури приватних закладів освіти, підтримка реалізації пільгового земельного оподаткування, підтримка реалізації пільгової оренди приміщень для провадження освітньої діяльності, підтримка реалізації пільгового оподаткування освітньої діяльності, надання пільгових освітніх послуг вразливим верствам населення, компенсація вартості підручників для забезпечення рівних умов освітнього процесу, компенсація вартості медичного соціального забезпечення учнів.

Здобувачкою запропоновано напрямки формування державної політики розвитку приватної професійно-технічної освіти, зокрема щодо першочергових проблем, які стосуються інноваційності надання освітніх послуг, а саме: розроблення державних програм залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до впровадження інноваційних методів навчання та прогресивних онлайн платформ, державна підтримка розвитку екоорієнтованих напрямків навчання, залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до розвитку цифровізації, державна підтримка тьюторського підходу до соціального розвитку здобувачів тощо.

Хмелюк В. С. запропоновано напрямки формування державної політики розвитку приватної фахової перед вищої та вищої освіти з акцентом на забезпеченні якості освітніх послуг, а саме: забезпечення відповідності результатів навчання актуальним потребам ринку праці, розвиток та впровадження міждисциплінарних освітніх програм і програм типу *liberalarts*, залучення до державних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників приватних закладів фахової перед вищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості роботи приватних закладів фахової

перед вищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості освітніх програм закладів фахової перед вищої та вищої освіти.

Авторкою дослідження розроблено концепцію формування державної політики розвитку приватної освіти, що демонструє поєднання функціональної взаємодії сектору формування мети, сектору структурування напрямків державної політики, сектору формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення, сектору розроблення заходів державної політики, сектору виконавчих органів державної політики та сектору приватних закладів освіти. Запропонована здобувачкою концептуальна модель передбачає структурування державної політики розвитку приватної освіти у двох напрямках: освітній та підприємницький складник. Основними очікуваними результативними показниками успішної реалізації такої політики, як уважає авторка дисертаційного дослідження, є забезпечення права здобувачів на отримання доступних, якісних та прогресивних освітніх послуг.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів

Дисертаційна робота В. С. Хмелюк є результатом наукових досліджень, спрямованих на науково-теоретичне обґрунтування концептуальних підходів та практичних рекомендації щодо формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні.

Наукову новизну одержаних В. С. Хмелюк результатів дослідження підтверджено тим, що дисертантці вдалося теоретично обґрунтувати і розробити шляхи розв'язання важливого наукового завдання щодо формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні.

Серед найбільш значущих результатів дослідження, які мають наукову новизну, слід відзначити, що в дисертаційному дослідженні В. С. Хмелюк уперше запропоновано концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти, що базується на оцінюванні стану розвитку приватної освіти, здійсненого на основі розробленого інтегрального індексу загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної освіти та оцінюванні рівня

державної підтримки розвитку приватної освіти, здійсненого на основі запропонованої алгоритмічної моделі прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти. Розроблена модель передбачає поєднання функціональної взаємодії таких секторів: формування мети; структурування напрямків державної політики; формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення; розроблення заходів державної політики; виконавчих органів державної політики та приватних закладів освіти. Ефективність запропонованої концепції формування державної політики розвитку приватної освіти підтверджується очікуваним зростанням середнього рівня державної підтримки розвитку приватної освіти на 41,66%, а також інтегрального індексу розвитку приватної освіти на 62,37%.

Достовірність результатів і практична значущість результатів дослідження

Достовірність результатів дисертаційного дослідження В. С. Хмелюк підтверджується їх практичним упровадженням. Практичне значення отриманих результатів зумовлюється системним, теоретико-прикладним характером дослідження і полягає у створенні теоретичних передумов для підвищенні результативності формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні, що відбувається на основі застосування координаційної моделі управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, що демонструє п'ять основних аспектів координації: дослідження сучасних викликів освітній діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямків розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності.

Практичне значення отриманих здобувачкою результатів визначається тим, що узагальнення, висновки та пропозиції зроблено з урахуванням сучасного стану розвитку приватної освіти в Україні в розрізі освітніх рівнів та

регіональної приналежності закладів освіти, а також фактичного рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, виявленого шляхом опитування керівників та відповідальних представників закладів приватної освіти, що функціонують або функціонували в умовах сучасних глобальних викликів. Наукові рекомендації, та висновки, отримані в дисертації, було враховано й використано департаментом освіти і науки Івано-Франківської обласної державної адміністрації як теоретичні обґрунтування та практичні дані для стратегічних і оперативних рішень у сфері освіти (довідка від 29.09.2023 № 1056/01-13/02), виконавчим комітетом Львівської міської ради для визначення проблемних аспектів розвитку приватної освіти (довідка від 19.10.2023 № 129167); департаментом освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації при формуванні окремих елементів стратегії розвитку освіти Львівської області з метою надання державної підтримки та рекомендацій закладам приватної освіти щодо можливостей міжнародної співпраці та впровадження інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності (довідка від 09.10.2023 № 03-01/10/2058); Львівським кооперативним фаховим коледжем економіки і права при розв'язанні проблемних аспектів розвитку приватної освіти в межах концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні (довідка від 09.10.2023 № 1038); в освітньому процесі Національного університету «Львівська політехніка» (довідка від 06.10.2023 №67-01-1973).

Практичне значення отриманих результатів підтверджується й тим, що основні теоретичні положення та висновки дисертації В. С. Хмелюк доведено до рівня конкретних пропозицій, доцільних для впровадження в управлінську практику органів публічної влади.

Крім того, підготовлені дисертанткою пропозиції можуть бути використані суб'єктами законодавчої ініціативи, органами публічної влади, ученими, викладачами закладів освіти.

Уважаємо, що застосування в практичній діяльності органів публічної влади наукових положень дисертації В. С. Хмелюк сприятиме підвищенню

ефективності та результативності механізмів формування та реалізації державної політики з розвитку приватної освіти в Україні на всіх рівнях публічного управління.

Повнота викладу основних положень дисертації

в опублікованих працях

Загальні положення дослідження висвітлено в 15-и наукових публікаціях, із них 7 статей опубліковано в наукових фахових виданнях України з державного управління, 8 тез – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Дисертацію оформлено відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України.

Зауваження щодо змісту дисертації

Загалом дисертаційне дослідження В. С. Хмелюк виконано на достатньо високому науково-теоретичному та методично-прикладному рівні і має важливе практичне значення. Водночас це не виключає можливості критичного підходу до окремих позицій здобувачки, що дозволяє висловити певні зауваження, зокрема:

1. У підрозділі 3.3. Концепція формування державної політики розвитку приватної освіти (с. 257) авторка зазначає, що у 2019 році було запроваджено освітню субвенцію для приватних шкіл, скористатись якою можуть приватні заклади освіти, які дотримуються певних умов, зокрема мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти здійснюють освітню діяльність до 1 вересня року, що передує плановому бюджетному періоду, не мають порушених справ про банкрутство, рішень про визнання банкрутом, та не перебувають у стані ліквідації. Наведене вказує на обмеженість фінансової підтримки для приватних закладів, що не мають значних фінансових проблем з одного боку, а з іншого ця субвенція має на меті зниження вартості освітніх послуг пропорційно до розміру субвенції, що знову

ж таки має вплив скоріше на доступність освітніх послуг ніж на забезпечення ефективності комерціалізації освітньої діяльності. У цьому зв'язку, зокрема щодо середньої освіти, на нашу думку, авторці можна було б запропонувати внесення змін до чинного законодавства України щодо вдосконалення формули розподілу освітньої субвенції, тим самим забезпечивши гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій держави щодо всієї сфери освіти – фінансовий норматив бюджетної забезпеченості.

2. У підрозділі 1.4 «Вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни» авторка на с. 98 роботи зазначає, що частково реалізація державної політики у сфері приватної освіти в умовах правового режиму воєнного стану реалізується в межах загальних стратегій розвитку освіти, започаткованих українським урядом упродовж останніх років, та надання конкретних рекомендацій щодо провадження освітньої діяльності в умовах правового режиму воєнного стану й повоєнний період. Здобувачка наголошує на відсутності єдиного механізму державної підтримки закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти приватного сектору, водночас не розкриває суть такого механізму.

3. У підрозділі 2.4 «Міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності» (с. 195-209) авторка описує досвід діяльності у сфері приватної освіти в таких державах, як США, Велика Британія, Канада, Австралія, Німеччина, Франція, Іспанія, Китай, Японія та ін. Водночас, лише окремі із цих країн є членами Європейського Союзу. Зважаючи на перспективну євроінтеграцію України до ЄС, як нам видається, авторці слід було б зосередитися насамперед на аналізі практики функціонування приватної освіти різних рівнів у країнах – членах Європейського Союзу.

4. У підрозділі 3.2 «Напрями вдосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти» (с. 247) здобувачка зазначає, що міжнародні організації відіграють суттєву роль у розвитку приватної освіти в Україні. Завдяки такій співпраці наша держава отримує фінансову та технічну

підтримку, що дає можливість реалізувати різні проєкти з поліпшення якості освіти та розвитку інноваційних центрів. Водночас, як відомо, надаючи фінансову і технічну підтримку, міжнародні організації прагнуть досягти результативності та ефективності від вкладених коштів і наданої технічної допомоги, звертаючи при цьому увагу на запобігання та викорінення корупційних правопорушень у цій сфері. Зважаючи на це, хотілося б побачити в дослідженні В. С. Хмелюк описання методів, що використовують органи публічної влади, запобігаючи проявам корупційних дій при використанні фінансових і матеріальних ресурсів, наданих європейськими партнерами.

5. У підрозділі 3.3 «Концепція формування державної політики розвитку приватної освіти» авторка, зокрема, досліджує стан державної підтримки та розвитку фахової перед вищої та вищої освіти, що свідчить про потребу першочерговості вирішення проблем, які стосуються якості надання освітніх послуг. Водночас, як відомо, у приватних ЗВО питання якості освіти часом відсуваються на другий план. У зв'язку з цим, як нам видається, здобувачці слід було більш широко подати описання заходів, до яких мали б удаватися держава та приватні ЗВО, щодо забезпечення її якості відповідно до потреб сучасного ринку праці.

Загальний висновок

Попри деякі недоліки і дискусійні положення, що істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, можна зробити висновок, що дисертація Хмелюк Віти Степанівни «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні» є завершеним науковим дослідженням. Тема дисертації є актуальною, а отримані в роботі наукові результати сукупно вирішують актуальне наукове завдання, що полягає в поглибленні науково-теоретичних засад формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні.

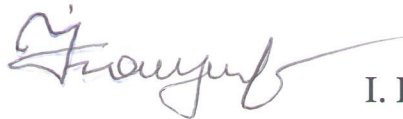
Основні результати повною мірою віддзеркалено в опублікованих працях авторки. Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Дисертацію

викладено науковою мовою, розділи дисертації пов'язані між собою структурно і змістовно, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження і є достатньо аргументованими та доказовими.

Отже, за своєю актуальністю, постановкою завдань, науковою та практичною значущістю отриманих результатів дисертація відповідає вимогам, сформульованим у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка, Хмелюк Віта Степанівна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

В.о. завідувача кафедри публічного
управління та адміністрування
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу
доктор наук з державного управління,
професор, заслужений працівник
освіти України

І. П. Лопушинський

«17» листопада 2023 р.

Підпис(и)	І. П. Лопушинського
посвідчую	В. В. Трошак
Учений секретар ІФНТ	
«__» _____ 20__ р.	

